המעיל המשותף עם אשתו

דף עבודה בעקבות רבי יהודה בר אלעאי

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

יְלָדִים אֲהוּבִים, הַאִם הִרְגַּשְׁתֶּם פַּעַם אֶת קֹר הַחֹרֶף חודר לָעֲצָמוֹת? כְּשֶׁהָרוּחַ שׁוֹרֶקֶת בַּחוּץ, הַגֶּשֶׁם מַכֶּה עַל הַחַלּוֹנוֹת, וְרֵיחַ עָמֹק שֶׁל אֲדָמָה רְטֻבָּה וּבוֹץ נִכְנָס לְתוֹךְ הַבַּיִת? בְּיָמִים כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ רָצִים לָאָרוֹן, מוֹצִיאִים מְעִיל פּוּךְ עָבֶה, אוֹ מִתְכַּרְבְּלִים מִתַּחַת לִשְׂמִיכַת הַצֶּמֶר הַנְּעִימָה שֶׁלָּנוּ.

אֲבָל בְּבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ שֶׁגָּר בְּאֶרֶץ הַגָּלִיל הַקָּרָה, לֹא הָיָה אָרוֹן מָלֵא בְּמְעִילִים. לְמַעֲשֶׂה, כְּמְעַט וְלֹא הָיָה בַּבַּיִת הַזֶּה שׁוּם דָּבָר!

רַבִּי יְהוּדָה וְאִשְׁתּוֹ הַצַּדֶּקֶת הָיוּ עֲנִיִּים מְרוּדִים. קֹרוֹת בֵּיתָם הָיוּ עֲשׁוּיִים אֲבָנִים פְּשׁוּטוֹת וְטִיט שֶׁהִתְקַשָּׁה, וּבַמִּטְבָּח לֹא הָיָה בָּשָׂר אוֹ דָּגִים אֲפִלּוּ לְשַׁבָּת. מָה הֵם אָכְלוּ? יְרָקוֹת פְּשׁוּטִים, עֲלִים, וְלִפְעָמִים תְּאֵנִים יְבֵשׁוֹת אוֹ מְעַט תִּרְדִים (סוּג שֶׁל סֶלֶק יָרֹק וּפָשׁוּט) שֶׁרִיחֵם הַמִּתְבַּשֵּׁל מִלֵּא אֶת הַבַּיִת הַקָּטָן [1, 2]. טַעַם הָאֹכֶל הָיָה דַּל, אַךְ אִם הֱיִיתֶם נִכְנָסִים לַחֶדֶר, הֱיִיתֶם רוֹאִים דָּבָר מַדְהִים: פָּנָיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיוּ מְאִירוֹת! אוֹר זָהוּב וְנָעִים מַמָּשׁ קָרַן מֵהַפָּנִים שֶׁלּוֹ. מִי שֶׁלֹּא יָדַע, חָשַׁב שֶׁרַבִּי יְהוּדָה הוּא אָדָם עָשִׁיר הָאוֹכֵל בְּכָל יוֹם סְעוּדוֹת מְלָכִים. אֲבָל הָאֱמֶת הָיְתָה אַחֶרֶת. שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ פַּעַם: "רַבִּי, מַדּוּעַ פָּנֶיךָ מְאִירוֹת כָּל כָּךְ?" עָנָה לָהֶם הַצַּדִּיק עִם חִיּוּךְ מָלֵא אַהֲבָה: "זוֹ הַתּוֹרָה! חָכְמַת הַתּוֹרָה שֶׁאֲנִי לוֹמֵד – הִיא שֶׁמְּאִירָה אֶת פָּנַי!" [1, 2].

מְעִיל צֶמֶר אֶחָד – לִשְׁנַיִם

הַחֹרֶף הִגִּיעַ, וְאִתּוֹ הַקֹּר הַקָּשֶׁה. הַגֶּשֶׁם תּוֹפֵף בְּחָזְקָה עַל הַגַּג, וְרוּחוֹת עַזּוֹת נָשְׁבוּ בָּרְחוֹבוֹת. כָּל תּוֹשָׁבֵי הָעִיר הוֹצִיאוּ אֶת מְעִילֵיהֶם הָעָבִים, הִתְעַטְּפוּ בְּשָׁאלִים שֶׁל צֶמֶר וּבְכוֹבָעִים חַמִּים.

וּמָה הָיָה בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַתַּנָּא רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי?

בְּכָל הַבַּיִת כֻּלּוֹ הָיָה מְעִיל חוֹרְפִּי אֶחָד וְיָחִיד. בֶּגֶד זֶה נֶאֱרַג מִצֶּמֶר גַּס וּמְחֻסְפָּס, עָבֶה מַסְפִּיק כְּדֵי לִשְׁמֹר עַל חוֹם הַגּוּף בְּיָמִים קָפְאִים, אַךְ הוּא הָיָה הַבֶּגֶד הַחַם הַיְחִידִי בָּעוֹלָם שֶׁהָיָה שַׁיָּךְ לְזֶה הַזּוּג הַקָּדוֹשׁ.

כֵּיצַד חַיִּים שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם בַּחֹרֶף עִם מְעִיל אֶחָד? מִי יִלְבַּשׁ אוֹתוֹ?

יְלָדִים, אִם זֶה הָיָה קוֹרֶה הַיּוֹם בְּבַיִת רָגִיל, אוּלַי הָיְתָה מַתְחִילָה מְרִיבָה. אֲבָל בְּבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיָה שָׁלוֹם נִפְלָא הַמָּלֵא בְּהִתְחַשְּׁבוּת [3].

הֵם קָבְעוּ בֵּינֵיהֶם הֶסְכֵּם שֶׁל אַהֲבָה.

כַּאֲשֶׁר אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיְתָה חַיֶּבֶת לָצֵאת אֶל הַשּׁוּק הַהוֹמֶה, לִקְנוֹת אֶת מְעַט תִּרְדִים לִסְעוּדָתָם, אוֹ לְבַקֵּר שְׁכֵנָה דַּלָּה כְּדֵי לַעֲזֹר לָהּ – הִיא הָיְתָה לוֹקַחַת אֶת מְעִיל הַצֶּמֶר. הִיא הָיְתָה מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ הֵיטֵב מֵהַקֹּר, וְיוֹצֵאת לָרְחוֹב. וּמָה עָשָׂה רַבִּי יְהוּדָה בְּאוֹתוֹ זְמַן? הוּא נִשְׁאַר בַּבַּיִת, עָטוּף בִּבְגָדִים דַּקִּים, יוֹשֵׁב בַּפִּנָּה, וְקוֹלוֹ הַנָּעִים וְהָרָךְ מְנַגֵּן אֶת אֲמָרוֹת הַתּוֹרָה שֶׁל רַבּוֹ – רַבִּי עֲקִיבָא. קוֹל הַתּוֹרָה מִלֵּא אֶת הַבַּיִת בְּחֹם פְּנִימִי עַד שֶׁהוּא כִּמְעַט שָׂכַח מֵהַקֹּר הַצּוֹרֵב [4-2].

וְכַאֲשֶׁר אִשְׁתּוֹ חָזְרָה מֵהַשּׁוּק הַבַּיְתָה, יְדֵיהָ אֲדֻמּוֹת מֵהַקֹּר וְרֵיחַ שֶׁל כְּפוֹר בְּבִגְדֶיהָ, הִיא הָיְתָה מוֹרִידָה אֶת מְעִיל הַצֶּמֶר מִכְּתֵפֶיהָ וּמוֹסֶרֶת אוֹתוֹ לְבַעֲלָהּ הַצַּדִּיק. רַבִּי יְהוּדָה הָיָה צָרִיךְ לָצֵאת לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.

הוּא הָיָה קָם, מַנִּיחַ אֶת הַמְּעִיל עַל גּוּפוֹ וְרוֹכֵס אוֹתוֹ הֵיטֵב. וְאָז, לִפְנֵי שֶׁדָּרַךְ מִחוּץ לַדֶּלֶת, הָיָה עוֹצֵם אֶת עֵינָיו בְּהִתְרַגְּשׁוּת וּמְבָרֵךְ בְּקוֹל עָמֹק וְשָׂמֵחַ:

"בָּרוּךְ שֶׁעָטָנִי מְעִיל!" (כְּלוֹמַר – בָּרוּךְ ה' שֶׁנָּתַן לִי מְעִיל לְהִתְכַּסּוֹת בּוֹ!).

יְלָדִים, שִׁימוּ לֵב! הוּא לֹא אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "אוֹף, לָמָּה הַמְּעִיל הַזֶּה רָטוֹב מֵהַגֶּשֶׁם?" וְהוּא לֹא צָעַק: "לָמָּה יֵשׁ לָנוּ רַק מְעִיל אֶחָד וְלַשְּׁכֵנִים יֵשׁ עֲשָׂרָה?!" לֹא מִנִּיד־וָלֹא מַקְצַתְיהוּ! רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא הִשְׁמִיט בְּחֶלְקוֹ" [2]. כַּאֲשֶׁר לָבַשׁ אֶת הַמְּעִיל וְחָשׁ בְּחוֹם הַצֶּמֶר, הַשִּׂמְחָה בְּלִבּוֹ הָיְתָה כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, כְּאִלּוּ הוּא לוֹבֵשׁ בֶּגֶד-מַלְכוּת שֶׁל נָשִׂיא גָּדוֹל [3]!

הַדְּפִיקָה בַּדֶּלֶת וְהַשָּׁלִיחַ שֶׁל הַנָּשִׂיא

וַיְהִי הַיּוֹם, וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, שֶׁהָיָה נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל וְאָדָם עָשִׁיר וְנִכְבָּד, הִכְרִיז עַל כִּנּוּס חָשׁוּב שֶׁל כָּל גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל לִתְפִלָּה וְלִקְבִיעַת הֲלָכוֹת (בִּגְלַל שֶׁלֹּא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, אוֹ צָרָה שֶׁבָּאָה לָעוֹלָם). כָּל הַחֲכָמִים אָסְפוּ אֶת חֲפָצֵיהֶם, לָבְשׁוּ אֶת מְעִילֵיהֶם הַיָּפִים, וְיָצְאוּ אֶל בֵּית הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל.

רַק אָדָם אֶחָד חָסַר בָּאוּלָם. רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, הַחָכָם מִתַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא יָכוֹל הָיָה לְהַגִּיעַ. בְּאוֹתוֹ יוֹם, רַעֲיָתוֹ נִזְקְקָה לָצֵאת מִן הַבַּיִת, וְהַמְּעִיל שֶׁלָּהֶם הָיָה עַל כְּתֵפֶיהָ [3].

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שָׁאַל אֶת הַחֲכָמִים: "הֵיכָן רַבִּי יְהוּדָה? חָכְמָתוֹ חֲסֵרָה לָנוּ מְאֹד הַיּוֹם!".

הִשְׁפִּילוּ הַחֲכָמִים אֶת עֵינֵיהֶם וְסִפְּרוּ לַנָּשִׂיא אֶת הַסּוֹד הַכּוֹאֵב: "כְּבוֹד הַנָּשִׂיא... אֵין לְרַבִּי יְהוּדָה מָה לִלְבּשׁ... הַמְּעִיל מְשֻׁתָּף לוֹ וּלְאִשְׁתּוֹ, וְעַכְשָׁו הוּא אֶצְלָהּ".

הַנָּשִׂיא הִזְדַּעֲזַע! אָדָם כָּל כָּךְ קָדוֹשׁ, הָרַב שֶׁכָּתַב שֵׁשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת בַּמִּשְׁנָה [1], לֹא יָכוֹל לָבוֹא לִלְמֹד בִּגְלַל שֶׁאֵין לוֹ בֶּגֶד לְהִתְעַטֵּף בּוֹ?!

מִיָּד קָרָא רַבָּן שִׁמְעוֹן לְאַחַר מִשְׁלִיחָיו.

"קַח אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה," צִוָּה עָלָיו הַנָּשִׂיא, וּמָסַר לְיָדָיו גְּלִימָה מְפֹאֶרֶת, עֲשׂוּיָה בַּד יָקָר וּמְחַמֶּמֶת מְאֹד, תְּפוּרָה לְהַפְלִיא וּמְלֻאָה בְּחֹם. "רוּץ מַהֵר לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, וְתֵן לוֹ אוֹתָהּ בְּמַתָּנָה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לָבוֹא אֵלֵינוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ!".

טוּק, טוּק, טוּק.

הַדְּפִיקָה עַל הַדֶּלֶת הַחֲלוּשָׁה נִשְׁמְעָה כְּמוֹ תִּוְךְ רָעַם. בְּפֶתַח הַבַּיִת הַקָּטָן וְהַקַּר עָמַד שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַנָּשִׂיא, כְּשֶׁלְיָדָיו תְּלוּיָה הַגְּלִימָה הַמְּפֹאֶרֶת.

"שָׁלוֹם כְּבוֹד הָרַב," "בֶּרֶךְ הַשָּׁלִיחַ, "נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, שָׁמַע שֶׁנִּבְצַר מִמְּךָ לְהַגִּיעַ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. הַנָּשִׂיא מְבַקֵּשׁ שֶׁתִּסְּקַח אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה בְּמַתָּנָה, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ וּלְרַעְיָתְךָ כָּל אֶחָד מְעִיל מֻשְׁלָם".

הָעֹשֶׁר הָאֲמִתִּי נֶחְשָׂף

יְלָדִים! דַּמְיְינוּ אֶת הָרֶגַע הַזֶּה. הַקֹּר בַּחוּץ מַמָּשׁ חָתַךְ בַּבָּשָׂר. הַגְּלִימָה שֶׁל הַנָּשִׂיא נִרְאֲתָה כָּל כָּךְ נְעִימָה וּמַזְמִינָה. אָדָם רָגִיל הָיָה קוֹפֵץ עַל הַמְּצִיאָה וּמְחַבֵּק אֶת הַשָּׁלִיחַ. "תּוֹדָה לַה'! תּוֹדָה לַנָּשִׂיא! נִצַּלְנוּ מֵהַקֹּר!".

אַךְ רַבִּי יְהוּדָה עָמַד בְּשֶׁקֶט. פָּנָיו הֵאִירוּ כָּרָגִיל. לֹא הָיָה בָּהֶן שׁוּם צַעַר וְלֹא כְּאֵב. עֵינָיו נָצְצוּ מִתּוֹךְ אַהֲבָה לְרִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם. הוּא אָהַב אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכָל לִבּוֹ, וְרָצָה דָּבָר אֶחָד וְיָחִיד בָּעוֹלָם הַזֶּה: לִהְיוֹת קָרוֹב לַה' מִתּוֹךְ לִמּוּד תּוֹרָה, וְלֹא לֵהָנוֹת וְלוּ קְצָת מִמַּתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם ("לֹא רוֹצֶה לֵהָנוֹת מִשֶּׁל אֲחֵרִים") [2, 3].

בַּחִיּוּךְ גָּדוֹל שֶׁהֵאִיר אֶת כָּל הַחֶדֶר, הֵרִים רַבִּי יְהוּדָה יָד דַּקָּה וַעֲדִינָה, וְאָחַז בְּקֶצֶהָ שֶׁל הַמַּחְצֶלֶת הַיָּשָׁנָה עָלֶיהָ הָיָה יוֹשֵׁב כְּשֶׁלָּמַד. הוּא לֹא רָצָה שֶׁהַשָּׁלִיחַ יַחְשֹׁב שֶׁהוּא מִסְכֵּן שֶׁשָּׁכְחוּ אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם.

רַבִּי יְהוּדָה אָחַז בַּמַּחְצֶלֶת, וְהֵרִים אוֹתָהּ קְצָת כְּלַפֵּי מַעְלָה.

יְלָדִים, אֲנִי עוֹמֵד לוֹמַר לָכֶם מַשֶּׁהוּ פֶּלֶא! הַשָּׁלִיחַ פָּעַר אֶת עֵינָיו, וּפִיו נִשְׁאַר פָּתוּחַ מֵרֹב תַּדְהֵמָה!

מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת הַקְּרוּעָה וְהַיְשָׁנָה שֶׁל הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ... כָּל הָרִצְפָּה שֶׁל הַבַּיִת הָיְתָה פִּתְאוֹם מְלֻאָה, אֲבָל מְלֻאָה עַד הַתִּקְרָה, בְּמַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב טָהוֹר! עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת שֶׁל זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת הִתְגַּלּוּ מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת, נוֹצְצוֹת כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ שְׁנִיָּה מִתּוֹךְ הָאֲדָמָה! (הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַרְאוֹת שֶׁרַבִּי יְהוּדָה רָאוּי לְכָל הָעֹשֶׁר שֶׁבָּעוֹלָם אִם יִבְקַשׁ!).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לַשָּׁלִיחַ בְּרֹגַע קָדוֹשׁ: "הַבֵּט נָא... רְאֵה כַּמָּה עֹשֶׁר זְמִין וּמוּכָן עֲבוּרִי אִם רַק אֶרְצֶה וְאֶשְׁקֹח. אֲבָל אֲנִי לֹא מְבַקֵּשׁ דָּבָר! אֲנִי וְאִשְׁתִּי בָּחַרְנוּ בַּתּוֹרָה, בַּחַיִּים הַפְּשׁוּטִים, מִבְּחִירָה, כִּי זֶה מָה שֶׁמְּקָרֵב אוֹתָנוּ לַה'. אֵינֶנִּי רוֹצֶה לֵהָנוֹת מִמַּתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה. אֱמֹר תּוֹדָה לַנָּשִׂיא עַל לִבּוֹ הַטּוֹב, אַךְ הַחֲזֵר אֶת הַגְּלִימָה שֶׁלּוֹ".

רַבִּי יְהוּדָה מָשַׁךְ מַטָּה אֶת הַמַּחְצֶלֶת, וְהַזָּהָב נֶעֱלַם כְּלֹא הָיָה. הַשָּׁלִיחַ הֶמּוּם וְנִפְעָם חָזַר לַנָּשִׂיא, וּמֵהֵר לְסַפֵּר אֶת עָצְמַת אֱמוּנָתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק – הָעָשִׁיר הָאֲמִתִּי. וְרַבִּי יְהוּדָה? הוּא הִמְשִׁיךְ לְחַכּוֹת שֶׁאִשְׁתּוֹ תַּחֲזֹר עִם הַמְּעִיל, וְחִיּוּךְ רָחָב וּמְאִיר פָּרוּשׂ עַל פָּנָיו [3-1].

א. שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְפָנֵי שֶׁמַּתְחִילִים הַסִּפּוּר):

"יְלָדִים, אֵיזֶה מְעִיל יֵשׁ לָכֶם בַּחֹרֶף? (תְּנוּ דֻּגְמָאוֹת: מְעִיל גָּשֶׁם, מְעִיל צֶמֶר, מְעִיל שֶׁיֵּשׁ לָכֶם אַחַ גָּדוֹל אוֹ חָבֵר קָרוֹב, וְיֵשׁ לָכֶם רַק מְעִיל אֶחָד לִשְׁנֵיכֶם! בֹּקֶר אֶחָד הוּא יוֹצֵא בַּקֹּר עִם הַמְּעִיל, וְאַתֶּם חוֹכִים לוֹ 3 שָׁעוֹת שֶׁיַּחֲזֹר. הֲיִיתֶם כּוֹעֲסִים?

הַיּוֹם נִשְׁמַע עַל צַדִּיק שֶׁזֶּה הָיָה מַצָּבוֹ, וְאַף עַל פִּי כֵן הוּא הָיָה הָאָדָם הַשָּׂמֵחַ בָּעוֹלָם!"

ב. הֶעָרוֹת לְבַצּוּעַ וּסְטוֹרִיטֶלִינְג (קוֹל וְתַנּוּעָה):

ג. הַמְלָצוֹת לִמְצֶגֶת שֶׁלֹּא קוֹפֶצֶת שׁוֹגֶגֶת (4 שְׁקוּפִיּוֹת מוּמְלָצוֹת):

ד. פְּעִילוּת מְסַכֶּמֶת ("שְׂמֵחִים בְּחֶלְקֵנוּ"):

חלק לכל ילד פתק קטן שעליו כתוב "עָשִׂיר שָׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ". בקש מכל תלמיד לרשום על הפתק 3 דברים פשוטים בחיים שלו שהוא שמח שיש לו (למשל: סנדוויץ' לארוחת עשר, המיטה שלי, החבר שיושב לידי).

כל מי שסיים – קם ושם את הפתק ב'תיבת האוצר' של הכיתה.

מקורות: תַּלְמוּד בַּבְלִי, מַסֶּכֶת נְדָרִים, דַּף מ"ט עַמּוּד ב' – נ' עַמּוּד א' ; סִיפּוּר הַמְּעִיל הַמְּשֻׁתָּף, הַהֲבָאָה שֶׁל מַעֲטֶפֶת הַנָּשִׂיא, וְחִשְׁיפַת הַזְּהָב מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת כְּדֵי לְהוֹכִיחַ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֵהָנוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. תֵּאוּרֵי עֲנִיּוּתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה וְהַתְּרָדִים שֶׁעָשׂוּ אֶת פָּנָיו "צְהֻבּוֹת/מְאִירוֹת" מִתּוֹךְ תּוֹרָה – מוּבָאִים כֵּן בַּמְּקוֹרוֹת הָעוֹסְקִים בַּתַּנָּא מִסֵּפֶר "הָאַגָּדָה" (רס"א, רס"ג) [1, 2].

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: "בְּיָמִים כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ רָצִים לָאָרוֹן, מוֹצִיאִים מְעִיל פּוּךְ עָבֶה, אוֹ מִתְכַּרְבְּלִים מִתַּחַת לִשְׂמִיכַת הַצֶּמֶר הַנְּעִימָה שֶׁלָּנוּ." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "בְּכָל הַבַּיִת כֻּלּוֹ הָיָה מְעִיל חוֹרְפִי אֶחָד וְיָחִיד."?

ג. כיצד הגיב רבי יהודה בר אלעאי למצב המתואר: "הוּא הָיָה קָם, מַנִּיחַ אֶת הַמְּעִיל עַל גּוּפוֹ וְרוֹכֵס אוֹתוֹ הֵיטֵב."?

ד. מה השתנה בין "בְּפָתַח הַבַּיִת הַקָּטָן וְהַקַּר עָמַד שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַנָּשִׂיא, כְּשֶׁלְּיָדָיו תְּלוּיָה הַגְּלִימָה הַמְּפֹאֶרֶת." לבין "עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת שֶׁל זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת הִתְגַּלּוּ מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת, נוֹצְצוֹת כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ שְׁנִיָּה..."?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "עַכְשָׁו, דַּמְיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לָכֶם אַח גָּדוֹל אוֹ חָבֵר קָרוֹב, וְיֵשׁ לָכֶם רַק מְעִיל אֶחָד לִשְׁנֵיכֶם!"?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

א. בְּיָמִים כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ רָצִים לָאָרוֹן, מוֹצִיאִים מְעִיל פּוּךְ עָבֶה, אוֹ מִתְכַּרְבְּלִים מִתַּחַת לִשְׂמִיכַת הַצֶּמֶר הַנְּעִימָה _____.

ב. טַעַם הָאֹכֶל הָיָה דַּל, אַךְ אִם הֱיִיתֶם נִכְנָסִים לַחֶדֶר, הֱיִיתֶם רוֹאִים דָּבָר מַדְהִים: פָּנָיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיוּ _____!

ג. בְּכָל הַבַּיִת כֻּלּוֹ הָיָה מְעִיל חוֹרְפִּי אֶחָד _____.

ד. הִיא הָיְתָה מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ הֵיטֵב מֵהַקֹּר, וְיוֹצֵאת _____.

ה. הוּא הָיָה קָם, מַנִּיחַ אֶת הַמְּעִיל עַל גּוּפוֹ וְרוֹכֵס אוֹתוֹ _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
טַעַם הָאֹכֶל הָיָה דַּל, אַךְ אִם הֱיִיתֶם נִכְנָסִים לַחֶדֶר, הֱיִיתֶם רוֹאִים דָּבָר מַדְהִים: פָּנָיו שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיוּ מְאִירוֹת!	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: הִיא הָיְתָה מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ הֵיטֵב מֵהַקֹּר, וְיוֹצֵאת לָרְחוֹב.	□	□	
רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, הַחָכָם מִתַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא יָכוֹל הָיָה לְהַגִּיעַ.	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: בַּחִיּוּךְ גָּדוֹל שֶׁהֵאִיר אֶת כָּל הַחֶדֶר, הֵרִים רַבִּי יְהוּדָה יָד דַּקָּה וַעֲדִינָה, וְאָחַז בְּקָצֶהָ שֶׁל הַמַּחְצֶלֶת הַיְשָׁנָה עָלֶיהָ הָיָה יוֹשֵׁב…	□	□	
אֵינֶנִּי רוֹצֶה לֶהָנוֹת מִמַּתָּנוֹת בָּשָׂר וָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה.	□	□	

3. מה היה ראשון?

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ קַח אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה,״ צִוָּה עָלָיו הַנָּשִׂיא, וּמָסַר לְיָדָיו גְּלִימָה מְפֹאֶרֶת, עֲשׂוּיָה בַּד יָקָר וּמְחַמֵּם מְאֹד, תְּפוּרָה לְהַפְלִיא…

□ בְּיָמִים כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ רָצִים לָאָרוֹן, מוֹצִיאִים מְעִיל פּוּךְ עָבֶה, אוֹ מִתְכַּרְבְּלִים מִתַּחַת לִשְׂמִיכַת הַצֶּמֶר הַנְּעִימָה שֶׁלָּנוּ.

□ בקש מכל תלמיד לרשום על הפתק 3 דברים פשוטים בחיים שלו שהוא שמח שיש לו (למשל: סנדוויץ׳ לארוחת עשר, המיטה שלי, החבר שיושב לידי).

□ כַּאֲשֶׁר אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הָיְתָה חַיֶּבֶת לָצֵאת אֶל הַשּׁוּק הַהוֹמֶה, לִקְנוֹת אֶת מְעַט תְּרָדִים לִסְעוּדָתָם, אוֹ לְבַקֵּר שְׁכֵנָה…

□ (הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַרְאוֹת שֶׁרַבִּי יְהוּדָה רָאוּי לְכָל הָעֹשֶׁר שֶׁבָּעוֹלָם אִם יִבְקַשׁ!).

לפני ואחרי

מה קרה לפני: ״קַח אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה,״ צִוָּה עָלָיו הַנָּשִׂיא, וּמָסַר לְיָדָיו גְּלִימָה מְפֹאֶרֶת, עֲשׂוּיָה בַּד יָקָר וּמְחַמֵּם מְאֹד, תְּפוּרָה לְהַפְלִיא…״?

מה קרה אחרי: ״(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַרְאוֹת שֶׁרַבִּי יְהוּדָה רָאוּי לְכָל הָעֹשֶׁר שֶׁבָּעוֹלָם אִם יִבְקַשׁ!).״?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
הִיא הָיְתָה מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ הֵיטֵב מֵהַקֹּר, וְיוֹצֵאת לָרְחוֹב.		
בַּחִיּוּךְ גָּדוֹל שֶׁהֵאִיר אֶת כָּל הַחֶדֶר, הֵרִים רַבִּי יְהוּדָה יָד דַּקָּה וַעֲדִינָה, וְאָחַז בְּקָצֶהָ שֶׁל הַמַּחְצֶלֶת הַיְשָׁנָה עָלֶיהָ…		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "המעיל המשותף עם אשתו" על רבי יהודה בר אלעאי? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, הַחָכָם מִתַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא יָכוֹל הָיָה לְהַגִּיעַ.".

ג. אילו רבי יהודה בר אלעאי לא היה פועל כפי שמתואר ב-"עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת שֶׁל זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת הִתְגַּלּוּ מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת, נוֹצְצוֹת כְּמוֹ שֶׁמֶשׁ שְׁנִיָּה מִתּוֹךְ..." — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "עַכְשָׁו, דַּמְיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לָכֶם אַח גָּדוֹל אוֹ חָבֵר קָרוֹב, וְיֵשׁ לָכֶם רַק מְעִיל אֶחָד לִשְׁנֵיכֶם!" מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. בִּימִים כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ רָצִים לָאָרוֹן, מוֹצִיאִים מְעִיל…

2. בֶּגֶד זֶה נֶאֱרַג מִצֶּמֶר גַּס וּמְחֻסְפָּס, עָבֶה מַסְפִּיק כְּדֵי…

3. בָּרוּךְ שֶׁעָטָנִי מְעִיל!״ (כְּלוֹמַר – בָּרוּךְ ה׳ שֶׁנָּתַן לִי…

4. הַגְּלִימָה שֶׁל הַנְּשִׁיא נִרְאֲתָה כָּל כָּךְ נְעִימָה וּמַזְמִינָה.

סיפור 40 • רבי יהודה בר אלעאי • המעיל המשותף עם אשתו

5. אֲנִי וְאִשְׁתִּי בָּחַרְנוּ בַּתּוֹרָה, בַּחַיִּים הַפְּשׁוּטִים,...

6. בקש מכל תלמיד לרשום על הפתק 3 דברים פשוטים בחיים שלו שהוא שמח שיש לו...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "הוּא הָיָה קָם, מַנִּיחַ אֶת הַמְּעִיל עַל גּוּפוֹ וְרוֹכֵס אוֹתוֹ הֵיטֵב.".

☐ **מכתב:** כתבו לרבי יהודה בר אלעאי בעקבות "בַּחִיּוּךְ גָּדוֹל שֶׁהֵאִיר אֶת כָּל הַחֶדֶר, הֵרִים רַבִּי יְהוּדָה יָד דַּקָּה וַעֲדִינָה, וְאָחַז בְּקָצָהּ שֶׁל...".

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "אֵינֶנִּי רוֹצֶה לֶהָנוֹת מִמַּתָּנוֹת בָּשָׂר וָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה.".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "המעיל המשותף עם אשתו".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
הִיא הָיְתָה מִתְעַטֶּפֶת בּוֹ הֵיטֵב מֵהַקֹּר, וְיוֹצֵאת לָרְחוֹב.		
עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת שֶׁל זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת הִתְגַּלּוּ מִתַּחַת לַמַּחְצֶלֶת, נוֹצְצוֹת כְּמוֹ...		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי יהודה בר אלעאי פעל באירוע "בְּפֶתַח הַבַּיִת הַקָּטָן וְהַקֵּר עָמַד שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַנָּשִׂיא, כְּשֶׁלְיָדָיו תְּלוּיָה הַגְּלִימָה הַמְפֹאֶרֶת."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "המעיל המשותף עם אשתו".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי יהודה בר אלעאי ומן המעשה "המעיל המשותף עם אשתו" למדתי

ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15